

ЧАСТКА ПЕРШАЯ,

у якой мы знаёмімся зь Віня-Пыхам і грамадкай
Пчолаў, і тут акурат пачынаюцца ўсе прыгоды

А вось і ён – Плюшавы Медзьвядок. Ён як раз спускаецца па прыступках – бух, бух, плясь, стоць галавою, цягнецца за Крыштусем Родзькам. Відаць, для яго няма іншай магчымасці апынуцца ўнізе, хоць часам яму падаецца, што мусіць, аднак, быць нейкі іншы спосаб. Калі б галава зараз ня трэслася, не матляхалася і ня білася ўвесь час аб лесьвіцу, каб затрымалася ў адным становішчы на хвілінку, ён бы пасыпей падумаць пра іншы спосаб. А так яму падаецца, што гэтага спосабу проста няма, і ўсё. Так ці гэтак, але Медзьвядок ужо спусьціўся і гатовы з вамі пазнаёміцца. Вітайце – гэта Віня-Пых.

Калі я ўпершыню пачуў гэтае імя, то ня вытрымаў і запытаўся, і ўпэўнены, што вы запыталіся б таксама:

- А я заўсёды думаў, што наш Медзьвядок хлопец, га?
- Я таксама, – сказаў Крыштус Родзька.
- Але тады яго нельга клікаць Віня. Гэта ж імя для дзяўчынкі.
- Я, дарэчы, яго гэтак ня клічу.
- Ты ж казаў, што нядаўна даў яму такое імя...
- Я даў яму імя Віня-Пых. Яго зваць ня проста Віня, а Віня-Пых, разумееш?
- Ага, вось яно як. Цяпер, вядома, разумею, – хутка адказаў я.

Спадзяюся, што вы таксама зразумелі, бо гэта, на жаль, адзінае тлумачэнье, якое вы можаце атрымаць.

Віня-Пых любіць розныя гульні, у тым ліку, здаецца, ня супраць спускацца па лесьвіцы, але часам хоча проста ціхен'ка пасядзець ля каміна і паслухаць цікавую гісторыю. Так і гэтым вечарам ён проста сядзеў і...

- Можа, гісторыю? – запытаў Крыштус.
- Што «можа, гісторыю?» – сказаў я.

– Можа, ты б апавёў Віня-Пыху якую-небудзь гісторыю?
– Мог бы, – адказаў я. – А якія гісторыі ён любіць больш за ўсё?

– Ну, вядома, пра сябе самога. Такі ўжо ён у нас нясьціплы Медзьвядок!

– Ага, разумею.

– Дык пачынай! Калі ласка.

– Паспрабую.

І паспрабаваў.

Даўным-даўно, здаецца, у апошнюю пятніцу, жыў сабе, быў пад прозвішчам Міхневіч адзін вельмі самотны, пасярод вялікага лесу, Медзьвядок Віня-Пых.

– А што значыць «пад прозвішчам Міхневіч»? – спытаў Крыштусь.

– А тое і значыць, што над дзъярым яго дамка вісела шыльда з залатымі літарамі, якія і складалі прозвішча Пыха. Шыльда была бачная здалёк, і менавіта па ёй можна было пазнаць Пыхаву хатку.

– Проста Віня-Пых ня быў упэўнены, што гэты надпіс значыць, – дадаў Крыштусь.

– Цяпер я ўжо ўпэўнены, – адазваўся бурклівы голас.

– Тады слухайце, што было далей, – працягваў я.

Аднойчы, калі Медзьвядок шпацыраваў сабе па лесе, ён выйшаў на нейкую палянку, пасярод якой рос вялікі дуб, а на яго вельмі далёкай вершаліне было чуваць нейкае гучнае бзыканье.

Віня-Пых сеў пад гэтым дрэвам, лапкамі падпёр галаву і пачаў кумекаць.

Сыпярша ён падумаў: «Гэтае бзыканье мусіць нешта азначаць. Так не бывае, каб нейкае бзыканье гудзела і бзыкала проста так, зь ніадкуль. Калі я чую бзыканье, значыць, хтосьці бзыкае, а дзеля таго, каб бзыкаць, наколькі я разумею, трэба быць пчалой».

Пасыля Віня-Пых пакумекаў крыху даўжэй і сказаў: «А дзеля таго, каб быць пчалой, наколькі я разумею, трэба рабіць мёд».

А пасыля ён падняўся і сказаў: «А наколькі я разумею, мёд робіцца дзеля таго, каб я мог яго есьці». І пачаў рашуча ўзлазіць на дрэва.

Ён
лез,
і
лез,
і
лез,
калі
сабе
так
лез,
адну
такую
песеньку
съпявай
на
цэлы
лес:

Больш за ўсіх на съвеце
Любяць мёд мядзьведзі.
Бзык! Бзык! Бзык!
Дайце мёду на язык.

Пасыль Пых узылез яшчэ вышэй... і яшчэ вышэй... і яшчэ
крыху. Але цяпер ужо вуркатаў іншую песеньку.

Калі пчолкай стаць Мядзьведзю, паспрабуйце уявіць,
Збудаваў бы дом пад дрэвам, каб спакойна сабе жыць.
І калі б так сапраўды – пчолка сталася Мядзьведзем,
То б ня лазіла па дрэвах на абед і па абедзе.

Да гэтага часу ён ужо крыху стаміўся і таму пачаў бурчэць
Песеньку-Наракалачку. Калі ж засталося толькі паставіць другую
лапу на галіну, каб дабрацца да месца, Пыху раптам пачулася:

– Хрусь!
– Вой, ратуйце!
– крыкнуў Пых і
лётма адбіўся ад
галіны, якая
тырчэла на трэць
дуба ніжэй.

– Трэба ж мне
было... – пасьпей сказаць ён,
пружынячы ад наступнай галіны, ужо на паўдуба
ніжэй.

– Я ж толькі хацеў... – прабаваў ён тлумачыща, летучы
тырчаком.

– Я толькі хацеў... – паўтарыў, калі шмякнуўся аб
чарговую галіну, якая расла на трэці дуба ніжэй.

– Зразумела, гэта было, бадай... – признаўся,
сасылізваючы з наступных шасыці галінаў.

– А ўсё гэта, мабыць, таму... – падумаў Пых і ветліва
развівіўся з апошняй галінай.

– Што я гэтак моцна люблю мёд! – прыйшоў ён да
высновы, перакруціўшыся трыкроць абаранкам, і зграбна
грымнуў у зарасці ядлоўцу.

– Вой! – былі яго як першыя, так і апошнія слова.

Пых выкараскаўся з хмызняку, павыцягваў з носа
калючкі і зноўку пачаў кумекаць. Першай асобай, пра каго ён
падумаў, быў Крыштус Родзька.

– Pra мяне? – усхваліваным голасам спытаўся
Крыштус Родзька, бо ня мог даць гэтаму веры.

– Так, пра цябе.

Больш Крыштус нічога не казаў, але ягоныя вочы
пашырыліся ад зьдзіўлення, а
шчоткі заружавелі ад
неспадзянаванай увагі.

Дык вось, Віня-Пых
надумаў зайсьці да свайго
сябра Крыштуса Родзькі,
які жыў за зялёнymі
дзвярыма на другім
канцы Лесу.

– Добрай раніцы,

Крыштусь! – павітаўся Пых, падышоўшы.

– Добрай раніцы, Віня-Пых, – адказаў ты.

– Я тут сабе скумекаў – ці нямашака ў цябе часам штуковіны накшталт балёніка?

– Балёніка?

– Так, так. Акурат, ідуchy да цябе, я скумекаў: «А ці няма ў Крыштуся Родзькі штуковіны накшталт балёніка?». Атрымалася, што я менавіта гэтак у сябе запытаўся, пасыля таго як падумаў пра балёнікі і паразважаў пра што-нішто.

– А навошта табе балёнік? – спытаўся ты.

Віня-Пых агледзеўся наўкола, каб упэўніцца, што ніхто яго ня чуе, прысланіў лапай рот і ледзь чутна прашаптаў:

– Мёд!

– Але хто ж здабывае мёд
пры дапамозе балёніка?!

– Я, – адказаў Пых.

Якраз атрымалася, што
напярэдадні ты быў на вечарушцы ў
свайго сябра Парсючка, і там усім
дарылі балёнікі. Табе далі вялікі зялёны
балёнік, а маленъкаму трусіку, сваяку нашага
знаёмца Труса, пакінулі сіні. Забраць ён яго
ня мог, таму што быў яшчэ надта
маленъкі, каб хадзіць на вечарушкі, таму
ты прынёс дадому два балёнікі: адзін
зялёны, другі сіні.

– Які табе больш падабаецца? – паказаў ты балёнікі Пыху.

Пых зноў падпёр галаву лапкамі і пачаў кумекаць.

– Дык вось, – сказаў ён. – Калі йдзеш па мёд з балёнікам,
галоўнае, каб пчолы ня бачылі, што хтосьці йдзе. З аднаго боку,
пра зялёны балёнік яны могуць падумаць, што гэта часынка
дрэва, і нічога не заўважаць. З другога боку, калі абраць сіні
балёнік, яны могуць падумаць, што гэта часынка неба, і
таксама нічога не заўважаць. Проблема ў тым, якая часынка
больш верагодная?

– Ты ўпэўнены, што яны цябе не заўважаць пад
балёнікам? – спытаў ты.

– Спадзяюся, што так, але ня ўпэўнены, што не, – адказаў
Віня-Пых.

– Па пчолах можна ўсяго спадзявацца, – заключыў ён,
потым зноўку крыху пакумекаў і дадаў:

– Я паспрабую выглядаць як невялічная цёмная хмарка.
Эта павінна зьбіць іх з тропу.

– Тады вазьмі лепш сіні балёнік, – сказаў ты.

Так і пастаноўлена.

Вы пакрочылі разам, узяўшы сіні балёнік, а ты, як заўсёды, на
ўсялякі выпадак прыхапіў з сабою стрэльбу. Па дарозе Віня-

Пых падбег да аднаго добра знаёмага балоцечка, улез на беражок, выкачаўся там як сълед і вылез, увесь запэцканы ў чорную гразюку. Балёнік хутка быў дадзымуты і зрабіўся вялікі-вялікі. Вы трymалі яго за матузок, але ты нечакана выпусціў завязку з рук, і Медзьвядка Пыха нясьпешна панесла ўгору. Ён неўзабаве ўзыляцеў да вершаліны дуба, можа нават трохі вышэй, і спыніўся, мякка боўтаючыся ў паветры.

– Ураа! – закрычаў ты.

– Адчуваю я сябе цудоўна! – крыкнуў зьверху Віня-Пых. – Але як я выглядаю?

– Ты выглядаеш, як сапраўдны лятуchy Мядзьведзь з балёнікам!

– А хіба, – занепакоена перапыталаў Пых, – я не выглядаю, як сапраўдная маленькая чорная хмарка на блакітным небе?

– Не, я не сказаў бы.

– Гм, ну што ж. Тут, наверсе, гэта выглядае крышку іначай. Цікава, як гэта выглядае для пчолаў? Як я папярэджваў – па пчолах можна ўсяго спадзявацца.

Паколькі ветру не было, Пых усьцяж вісей на адным і тым жа месцы. Ён нават угледзеў мёд і мог яго нюхаць, але нікак ня мог да яго дачягнуцца.

Праз момант ён схіліў галаву ўніз і паклікаў цябе.

– Крыштусь! – Пых імкнуўся гаварыць уголос, але шэптам.

– Я тут!

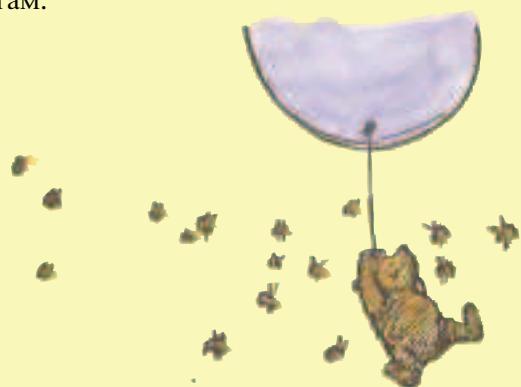
– Здаецца, пчолы нешта западозрылі!

– Што менавіта?

– Ня ведаю.

Але я адчуваю, што яны нейкія падазронія!

– Можа, яны ўцямлі, што ты

прыляцеў па іхні мёд?

– Мабыць. Па пчолах можна ўсяго спадзявацца.

Медзьвядок памаўчаў хвілінку, паслья чаго зъянрнуўся да цябе зноўку.

– Крыштус!

– Так.

– Маеш мо дома парасон?

– Павінен мець.

– А мог бы ты яго прынесці, раскрышь ды шпацыраваць зь ім туды-сюды? Галоўнае – час ад часу паглядаць на мяне з-пад парасона і паўтараць: «Ага, ага, зъбіраецца на дождж!» Думаю, калі ты так зробіш, мы зможем перахітраць пчолай.

Што тут скажаш! Ты толькі падумаў сам сабе: «Мой ты Дабрадушны Някемлівы Медзьвядок!» Ці можна сказаць гэта напрамкі таму, каго моцна любіш? І ты моўчкі пайшоў дадому па парасон.

– Ну, нарэшце! – закрычаў Віня-Пых, калі зноў пабачыў цябе пад дрэвам. – Я пачаў непакоіцца. Пакуль ты хадзіў, я цалкам упэўніўся, што пчолы нешта западозрылі.

– Можа, час раскрышь парасон? – спытаў ты.

– Але, ды пачакай яшчэ хвілінку. Мы мусім гэта канчатковая перадумкаваць. Вельмі важна напачатку справы перахітраць пчаліную Каралеву. Ты выпадкова ня бачыш, каторая тут яна?

– Не. На жаль, адсюль ня бачу.

– Шкада. Тады табе нічога не застаецца, як шпацыраваць туды-сюды і паўтараць: «Ага, ага, зъбіраецца на дождж!» А я зраблю ўсё, што ў маіх сілах, напрыклад, засыплюю Песеньку Хмаркі, якую магла б засыпаваць сапраўдная хмарка... Гатовы? Пачынаем!

Толькі ты кінуўся шпацыраваць туды-сюды і разважаць пра дождж, Віня-Пых зацягнуў такую песеньку:

Як файна, што я Хмарка –

Магу лятаць па небе!

Маленечкая Хмарка,

Плыту сабе няшпарка.

Як файна, што я Хмарка –
Магу съплюаць у небе!
Плыву сабе няшпарка,
Бо я малая Хмарка.

Пчолы працягвалі падазрона гудзець унутры дуба. Калі Хмарка паўтарала менавіта другі куплет сваёй песенкі, некаторыя зь іх выляталі з дупла і пачыналі кружляць вакол Пыха. Адна пчолка села на хвілю на Хмарчыным носе, пасядзела даволі доўга і падазрона хутка зьнікла.

– Крыштусь! Вой! Крыштусь! – ня вытрымала Хмарка і закрычала.

– Што?

– Я тут сабе пакумекаў і прыйшоў да вельмі важнай высновы. Гэта нейкія іншыя пчолы!

– Няўжо іншыя?

– Цалкам іншыя. А значыць, яны могуць рабіць зусім іншы мёд, як ты мяркуеш?

– Няўжо зусім іншы мёд?

– Так. Таму я думаю, што мне лепиш спусьціца долу.

– Але як? – спытаў ты.

Аб гэтым Віня-
Пых не падумаў. Калі б
ён адпусціў матузок
балёніка, ён бы ізноў
балюча – шмяк! –
шмякнуўся, таму гэтая
ідэя яму не падыходзіла.
Ён яшчэ крыху пакумекаў, а
пасьля сказаў:

– Крыштусь, ты мусіш
прастрэліць балёнік са стрэльбы. Ты
ж прыхапіў сваю стрэльбу?

– Вядома ж, прыхапіў, – адказаў ты. –

Але так я магу пашкодзіць балёнік.

– Калі ты гэтага ня зробіш, – сказаў Пых, – пашкоджаны буду я.

Пых намаляваў табе сумную карцінку свайго падзеньня, і ты адразу ўсё зразумеў. Пасыля ты зь вялікай дакладнасцю пацэліў у балёнік і стрэліў.

– Вой! – закрычаў Пых.

– Трапіў? – спытаў ты.

– Трапіў, – адказаў Пых, – але не ў балёнік.

– Выбачай, калі ласка!

Ты стрэліў другі раз і цяпер акурат пррабіў балёнік. Зь яго павольна пачало ўцякаць паветра, а Віня-Пых плаўна спусьціўся на зямлю.

Але з той прычыны, што Пых вельмі доўга трymаўся за матузок балёніка, ягоныя лапы сшэрхлі і засталіся ўзънятымі ўгору яшчэ на тыдзень. Мух ён цяперака не зганяў з носа, а зьдзымухваў, а каб пазбавіцца іншых надакучлівых кузурак, ён і пыхаў, і чмыхаў, і пырхаў, і пыхкаў. Падаецца, хоць я і ня ўпэўнены, што ўсё ж менавіта таму яго клікалі "Пых".

– Ці гэта ўжо канец апавяданьня? – спытаў Крыштусь Родзька.

– На жаль, так. Але ёсьць яшчэ іншыя апавяданьні.

– Pra Пыха і pra Мяне?

– І pra Парсючка, і pra Труса, і pra ўсіх Вас. Ты ня памятаеш гэтых гісторый?

– Памятаю, але, калі намагаюся прыпомніць, адразу забываюся.

– Забываўся і на той дзень, калі Пых і Парсючок спрабавалі спаймаць Мамантука?

– Забыўся, бо яны ж яго не спаймалі, праўда?

– Не, не змаглі.

– Пых, пэўна, ня мог яго спаймаць, бо ён ня надта кемлівы. А я спаймаў?

– Ну, гэта ўжо новае апавяданье.

Крыштусь Родзька кіёнуў галавою.

– Я амаль прыпомніў, – сказаў ён, – толькі вось Пых ня памятае і таму жадаў бы, каб ты апавёў яшчэ раз. Толькі хай гэта будзе сапраўднае апавяданье, а ня ийкае там прыпамінанье.

– Дамовіліся, але іншым разам, – згадзіўся я.

Крыштусь Родзька цяжка ўздыхнуў, падняў Медзьвядка за лапу і пацягнуў у бок дзывярэй. На парозе ён павярнуўся і спытаў:

– Прыйдзеш, калі я буду купацца?

– Прыйду, – сказаў я.

– Я ж не пашкодзіў яго, калі стрэліў, га?

– Ані крышачкі.

Ён згодна кіёнуў галавой і выйшаў з пакою, а праз момант я пачуў, як Віня-Пых – бух, бух, плясь, стоць – цягнеца за ім па прыступках.

